

Mo nr. 4 7 ¼ seland.

Om Mo nr 4 har jag två forskares resultat som delvis avviker från varandra , det är Jonas Högberg i Bölen och Agneta Olofsson i Härnösand, jag ska följa Jonas Högbergs anteckningar från 1948.

- År 1645 äges nr 4 av bonden Hans Eriksson
- År 1646 står en son antecknad i mantalslängden, hans hemman var 7 1/2 seland , 1645 betalar han kvarntullspenning, 1654 har han soldat och två ålderstigne personer i sitt hushåll. År 1652 sår han på våren två spannar (=1 tunna) utsäde. 1660 står han ensam i mantalslängden. Hans Hemman är då fortfarande 7 1/2 seland (på den tiden ändrades selandstalet allt som oftast). Hans vidare öden, vart sonen tog vägen o.s.v. vet jag ej.
- År 1667 finns en Eric Mikaellson som bonde på gården. (Var bonde redan 1666 Han vägrade att lämna kvarntull 1665 och hotade gästgivare Erico i Mo med hugg och slag då denne krävde tullen. Fick böta på tinget den 19/1 1666. Erik Mikaelsson köpte hemman av Hans Eriksson (?) och hans bror Pål 1665 den 20/1). År 1670 likadant, men år 1670 står en hustru Gertrud skriven för den. Denna Gertrud är säkert Erics efterlevande änka. Hon har också en son och det är nog denne som
- År 1688 är ägare. Han heter Michell Ersson. 1690 är han ännu ogift, har en piga till hjälp. Men 1696 har han både hustru och piga. Hemmanet är då 7 3/8 seland. Han lever 1698, men 1702 finns han inte mera. En hustru vid namn Seborg skymtar i handlingarna 1701, hon kan vara hans änka.
- År 1702 löser en man, kanske en svåger, hemmanet nr.4 Mo av hustru Gertrud (hon kan vara Michells mor) för en summa av 105 daler kopparmynt. Mannens namn Erik Jakobsson. På tinget 1706 vill han att Erik Pålsson och Anna Ersdotter skall lösa igen hemmanet för samma summa samt ”syta” och sköta gumman Gertrud. Anna Ersdotter är tydligen en dotter till Gertrud och syster till Michell. De vägrar att lösa hemmanet igen. Vem Erik Pålsson är framgår ej, kanske gift med en anna dotter till mor Gertrud. Devägrar att lösa hemmanet igen. Brorsbarnen komma säkert en dag att vilja ha det åter (här syftas nog på Michells små barn). Hur det än går blir Erik Pålsson ett kort tag ägare.
- År 1708 står både Anna Ersdotter och en Pål Ersson (kan vara felskrivet istället för Erik Pålsson) för hemmanet. Det försmädliga hade hänt Anna, att hon 1701 blev bedragen av en grann dräng, Per Philipsson från Rösta i Resele. Vid midsommartiden 1701 hade Anna blivit med barn och på tinget i januari 1702 stämmer hon förföraren och vill ha giftermål dömt. Hon har sin gamla mor, med, som säger att här ska det bli slag i saken. Per vill inte han är bara 18 år och hans föräldrar säger stopp. Dom faller: Per får böta 40 marker silvermynt för lönskaläge, Anna 20 marker för samma sak. Per blir dessutom dömd att då barnet föds vid vårfrutiden och till dess det sig föda kan, betala två tunnor spannmål, två lispund matvaror årligen. Anna var född 1677, alltså 24 år gammal. År 1710 kallas hon hustru Anna. Mannen har ej sitt namn med, vi vet inte vad han heter, men hon synes ha glömt den granne Per Philipsson och gift sig. Kanske var det hemmanet nr 4 som lockade friare åt den ”skämnda” pigan.

1719 har hon både dräng och piga. Mannen finns tydligen inte (kanske redan död). 1721 står en son upptagen i mantalslängden. Han heter Per (är det manne Per Philipssons son). Om han föddes 1702 är han nu 18 år och kan mantalskrivas. Anna sitter kvar som som bonde t.o.m. 1729.

År 1730

tar Per Persson, sonen, vid. 1732 är han gift. 1734 skördar han 17 skylar råg 43 skylar korn. 1735 håller han sig med dräng. 1736 är skörden större. 1738 håller gården två pigor. Per Persson var också båtsman. Hans hustru hette Anna Michelsdotter (kanske en släkting på morssidan), hon var född 1700.

Per Persson slutade sina dagar ännu i sina bästa år 1743, han begrovs 28 augusti. Hustrun dog 1752. Av barnen föddes Pär 1734 och dog samma år som fadern, pojken begravdes annandag jul. Sopnen Michell föddes 1740 och dog ett år före fadern 1742 i februari. En dotter, Anna Persdotter född 1734 gifter sig 1751 med en man Pär Nilsson från Rösta och Sollefteå. Pär Nilsson dör i lungrot 1760. De hade följande barn:

Anna f. 21/10 1753 troligen gift med Abraham Abrahamsson från Sidensjö.

Pär f. 25/3 1756, gift med Karin Nilsson från Gulsele,

Helena f. 1760 dog samma år.

Anna Persdotter gifter nu om sig med drängen Johan Olofsson född 1741 i Mellansel Anundsjö. De hade följande barn:

Ingeborg född 4/9 1764 gift med Daniel Danielsson i Ruske Åkerbränna

Catarina ” 23/5 1766 flyttar 1781 ur församlingen.

Margareta ” 26/7 1767 död 1768.

Christina ” 21/12 1768

Margareta ” 8/2 död 29/4 1771

Brita ” 5/4 död 7/7 1773.

Sara ” 12/5 1774 kommer till Fransåsen. (g. Johan Olofsson)

Olof ” 25/4 död 31/8 1776

Johannes ” 24/12 1777 död 29/3 1778.

Olof ” 8/6 död 13/7 1779

Johannes ” 30/11 1780.

Nils ” 25/11 1782 död 16/5 1783.

Anna Persdotter kom alltså att i sina två äktenskap ge liv åt 15 barn. De flesta dö som späda Efter Annas död gifter Johan Olofsson om sig med en Brita Persdotter född 1760.

Så långt har vi följt Jonas Högbergs forskning om hemmanet Mo nr 4.

Delning av hemmanet Mo nr 4 i littra F och littra G.

Vid storskiftesdelningen år 1775 finns ingen med namnet Johan, men däremot en Jon Olofsson, det är troligen samma man. Han blev tilldelad halva nr 4 littra F och Pär Pehrsson den andra delen littra G. Pär var troligen en son till Anna i första giftet (han är upptagen i lantmätarhandlingen som ägare till Mo nr 4 littra G). Han var gift med Karin Nilsson från Gulsele.

Vi följer först ägarna av littra F för att se vad som har hänt. Bomärke

En dotter till Anna och Johan Olofsson, Ingeborg gifte sig (som jag tidigare skrivit) med Daniel Danielsson från Åkerbränna, de fick tre barn:

Helena född 1799

Christina ” 1800

Johan ” 1804 (Joandänilsen) gifte sig med Dorotea Ersdotter (hon kallades ”Dacke”) från Krånge

Johans och Doroteas son:

Daniel Johansson Moström född 1832 död 1893,(han tog sig namnet Moström) gifte sig med Sara Brita Johansson född 1829 död 1897 från Bysjön, syster till Janne på Märgård. Daniel och Sara hade fem barn:

Johan Peter född 1862 flyttade till hemmanets del i nybygget Kvarnå.

Daniel August född 1865 övertog farshemmet littra F.

Anna Dorotea född 1866 gift med Jonas Peter (Jonke) Molin, köpte och bosatte sig på Mo nr 4 littra G , efter att ha ägt ett hemman och varit bosatt i Tara.

Anders Jakob född 1869, dog mycket ung år 1881 endast 12 år gammal, han förolyckades när han körde timmer med häst utför Lövåsen. Hans gravsten finns på kyrkogården här i Mo. Sara Karolina (Karin) född 1871, gift med Karl Molund

Daniel August blev den som stannade på hemgården. Daniel gifte sig med Anna Karolina Johannesdotter född 1869, från Långvattnet. (Dattarn och Dattemor).

Daniel och Anna hade åtta barn:

Jonas Daniel född 1894, gift med Anna Alida Mårtensson född 1899 från Kläppsjö.

Maria Katarina (Mia) född 1895, gift i södra Sverige.

Anna Johanna ogift född 1898, lärarinna

Karl Johan född 1899, emigrerade till Alberta i Kanada.

Ragnhild Kristina född 1901 ogift.

Brita Elida född 1902, gift i södra Sverige.

Anders Georg född 1905, gift med Anna Olofsson från Gultjäl och bosatt på Bräntland.

Rut Dorotea född 1907, gift med Einar Molund.

Sven August född 1912, gift med Evy Sjöberg från Bredvattnet.

Min far skriver på ett ställe:

Det var något ovanligt med Moströms, allting var så fritt och otvunget på något sätt.

Daniel Moström anställde även en gammal man som gick på kommunen, han bodde i norra rummet, ”förstkammarn” kallades det, Petter Ersson hette han. Här samlades granngårdarnas ungar, här lektes och busades det på alla sätt.

Daniel Moström som var husbonde här hade ett ovanligt bra tålamod med oss barn, även hans fru Anna hade samma goda egenskaper. I nämnda kammare bodde långt före min tid den omtalade välsjungande klockaren Nils Abraham Stenmark född 1834 i Resele, han hade en så kraftig röst att när han sjöng vid någon jordfästning , om vinden var god, kunde han höras ända på Eden.

Hemmanet Mo nr 4 littra F, delades nu två delar, Mo 4:2 och 4:15.

Jonas stannade på farshemmet **Mo 4:2**, gifter sig med Anna Mårtensson, dotter till Erik och Maria Mårtensson, Maria dotter till Abraham och Ulrika Molund från Mo nr 1 littra A.

Jonas och Anna får två pojkar:

Karl Gustav , blir ogift, övertar gården, han dör endast 54 år gammal.

John Erik som är gift med Iris Nyman ärver då hemmanet och bosätter sig där.

John Erik och Iris får tre barn:

Mats, gift med Tine Hedman från Krånge.

Kerste, gift med Jöran Hägglund från Lillegård.

Jonas , gift med Annelie från Sollefteå.

Jonas och Annelie övertar gården men bor i Krånge.

Från gården har avstyckats en tomt, där byggde Vilhelm Höglund och Ellen f. Berglund (hon var dotter till Bror och Anna Berglund) ett suterränghus, där "Hölund" som han kallades drev byns affär fram till 1960 talet varefter Anna Henriksson köpte affärsrörelsen och drev den till 1980 talet. Anna Stina och Eskil Alvebro köpte därefter fastigheten. Idag ägs fastigheten av kvinna från England, men gården står tom.

Andra delen Mo 4:15

George övertar halva hemmanet, han bygger nu hus och ladugård där på Bräntland och gifter sig med Anna Olofsson från Gultjäl .

George och Anna fyra barn.

Kjell

Gudrun

Birgitta

Sverker

Gården ägs av Anna och barnen gemensamt, ingen är permanent bosatt på gården utan den fungerar som fritidsbostad. Idag ägs hemmanet Mo 4:15 av Sverkes son.

En björnhistoria.

På hemskiftet som går över Herrsjöåsen var en gård byggd söder om Märgårdsbäcken, i jämnhöjd med den plats som Ragnar Henriksson bor idag. I kyrkboken från 1870 finns en familj boende där. Daniel Olofsson hette fadern , ingen hustru är nämnd så han var antagligen änkeman. Han hade tre döttrar, en av dem var Eva Kajsa "Lillkajsa" född 1860, hon fick senare en son Elias Robert Rolen, född 1884, allmänt kallad "Kajsarobert", Jonas Larsson byggde ett hus på backen öster om Lennart Selins, där bodde "a Lillkajsa ån Kajsarobert". "Lillkajsa blev flyttad till ålderdomshemmet i Lillegård där hon dog. Huset brann ned någon gång på 1960 talet och "n Kajsarobert" dog av rökförgiftning,. Kanske var han släkt med hemmanets tidigare ägare Daniel Danielsson från åkerbränna. Daniel var född 1816 och han skulle ha varit 17 år när björnjakten hände , så året bör var 1833.

Nu till björnhistorien.

Några bondgubbar här i Mo hade ringat in en björn på baksidan (på södra sidan) av Herrsjöåsen, björnen låg under en stor sten, stenen kallas än idag för björnstenen (stenen ligger på gårdsskiftet). En ung pojke var med i jaktlaget när björnen skulle avlivas. Han hette Daniel Olofsson och var bara 17 år, de övriga var vid mogen ålder.

En del av gubbarna ställde sig vid ingången till idet, så även 17 åringen. När nu björnen kände sig upptäckt rusade han ut mot öppningen med ett avgrundslignande vrål , - alla gubbarna försvann så att dom vita ”hårhärnen” var som snö i luften, 17 åringen blev ensam med den uppretade ludne besten, och han hade endast ett spjut att klara sig med. Björnen gick till anfall så fort han kom utanför idet, 17 åringen hann få upp spjutet i bröstet på besten , men det var ju inte direkt dödande så björnen gick runt runt och bet i spjutskaftet så flisorna rök, allt under det att 17 åringen höll för brinnande livet i skaftet för att hålla den ifrån sig. Så småningom blev blodförlusten så stor att björnen segnade ned död.

17 åringen, lär ha yttrat, det var tur att gubbarna var så styv att springa, eljest skulle det nog ha gått samma väg med dom som för björnen. Denne Daniel Olofsson blev en mycket duktig björnjägare påstås det.

Vid lövåsbodarna var gårdens fäbod belägen, Daniel Moströms egna döttrar var bopigor, tyvärr är alla husen rivna.

Andra delen av Mo nr 4 littra G. Bomärke

Per Pehrsson son till Anna Persdotter och hennes man i första giftet, Per Nilsson från Rösta Sollefteå.

Per Pehrsson född 1756 tilldelades hemmanet Mo nr 4 3 5/8 seland , vid storskiftesdelningen i Mo år 1775.

År 1783 ägs hemmanet av Abraham Abrahamsson 1744 - 1824
gift med Anna Pärnsdotter 1751 - 1819, (dotter till förra ägarna Per och Anna)?
Abrahams och Annas barn:

Abraham 1784 - 1820

Christina 1785

flyttar till Krånge 2

Pär 1787 - 1853

blir näste hemmansägare

Brita 1790

flyttar till Tara

Anders 1792

Catharina 1796

Pär Abrahamsson övertar gården. Om honom har jag inte mycket att berätta, men han gift sig och fick bl.a. en son Henrik som ärvde hemmanet, och den dotter som jag skriver om nedan.

I dödsboken för Junsele församling finns följande tragiska händelse nedtecknad.

24 juli 1838

Mo. Bonden Per Abrahamsson dotter Christina af vådlig händelse därigenom att hon af barnslig ovetenhet stack en lie i halsen hvaraf halfva pulsådern afskars, så att hon dog inom 1 timma. 4 år och 10 månader gammal.

Henrik Persson född 1825, gift med Eva Salomonsdotter född 1829.

Henrik och Eva har år 1870 sju barn:

Petrus född 1854

Kajsa Lovisa ” 1856

Ingeborg Greta ” 1858

Salomon ” 1860, näste ägare av littra G

Henrik född 1863, fick ett torp avstyckat, det vi allmänt kallar ”Pelles”.

Eva Johanna ” 1866

Andreas ” 1869, köpte ett torp i Tarasjöberg.

Nu delades hemmanet littra G i Mo 4:3 och 4:8, (4:8 räknades som torp).

Salomon "Sampe" var gift med Eva Henriksson född 1867 i Kläppsjö. Sampe med hustru Eva övertog hemgården.

Deras barn var:

Henrik Jakob född 1886

Tekla Katarina född 1888

Salomon Rickard född 1890

Sampe var en så kallad "fri man". När hans föräldrar, som fortsatte och bo hemma var ute och arbetade satt Sampe på stugubron och spelade dragspel.

Så far han en dag till Fjällsjö på marknad, när han kom hem efter några dagar, hade han sålt hemmanet, köpare var ett skogsbolag.

År 1890 flyttar Sampe med familj till Ållsjön i Eds socken.

Jonas Peter "Jonke" Molin som var född 1860 i granngården mo nr 1 littra B, och hans Anna Dorotea Moström född 1866 från Mo nr 4 littra F, var bosatta på ett hemman i Tara som dom köpte när dom flyttade från Mo, nu bytte dom hemman med bolaget, sedan bolaget avverkat den grövre skogen, (grövre än 9 tums topp). Jonke med familj kom nu att bo granne med sin födelsegård och sin broder Henrik Molin.

Jonas Peter och Anna hade 7 barn:

Anna Lovisa född 1890, gift med Vallrot handlare i Krånge.

Sara Helena född 1893, gift med Sven Svensson i Bölen.

Hilma Ulrika född 1895, gift med Erik Grön, bor i Mo på en ägostyckning från hemmanet.

Brita Dorotea född 1898, gift med Lisman och bosatta i Malung

Anders Otto född 1901, gift med Hedvig Eriksson från Östanbäck.

Lydia Kristina född 1904, gift med Nils Gulin från Gulsele men bosatta i Krånge.

Elin Sofia född 1909, gift med Viktor Månsson och bosatta i Funäsdalen

Dessutom finns Henrik Persson och Eva Salomonsdotter kvar på gården, de hade tagit föderå av sin son Sampe när dom överlämnade gården. I kyrkboken år 1900 står dom upptagna som undantagshjon på gården.

Anders "Ante" övertar nu gården och gifter sig med Hedvig "Hedda" Eriksson från Östanbäck. Ante och Hedda får tre barn:

Anna Stina född 1929, gift med Eskil Alvebro från Brattsele, men senare köper dom gård i Mo "Höglunds" en före detta affär, och bosätter sig där.

Jonas Bertil född 1931 ogift.

Siv född 1934, gift med Yngve Ulander och bosätter sig i Ö.-vik.

Bertil övertar hemmanet, där han bor tillsammans med sin mor tills hon flyttar till Gunillagården.

Förutom torpet 4:8 har tre utstyckningar gjorts från hemmanet, som idag ägs av Karin och Ernst Molund, Ann Marie och Henning Edlund samt av Alf och Inga Britt Grön.

Gårdens fäbod som finns på Rensjöns fäbovall finns ännu i behåll, runt huset har vuxit upp skog så huset syns knappast, men det fungerar som en fiske och jaktstuga idag och har så gjort sedan man upphörde med driften någon gång på 1930 talet. När fäboden var i drift var det gårdens egna döttrar som var bopigor.

En resume över Hedvig Molins liv, nedtecknat av Jon Molin.

Hon blev anställd som sytare hos en bonde i Kläppsjö vid en ålder av nio år.

Han hade även en äldre piga som hette Stina , syster till sin fru som hette Greta, de var döttrar till torpar Danke

Bonden hette Kristoffer Persson , dom hade många barn, hur många vet jag inte.

Hedda var dotter till Elis August Eriksson i Östanbäck, gift med Stina Åkerstedt, de hade tolv barn tillsammans, sex pojkar och sex flickor, nu gällde det för alla att arbeta ,för att klara den stora familjen.

Hedda blev som sagt första året som nioåring anställd som sytare hos nämnde bonde i Kläppsjö, skoltiden måste hon vara hemma. Året därpå kom han även efter henne, nu i en släde. De var ju bekanta så nu tordes hon tala med honom. Han hade handlat det nödvändigaste för sommaren. På den tiden var det ingen körväg till Kläppsjö sommardag. Han hade bland annat en kagge , så nu frågade hon vad det var i den. -han svarade att det var sirap. I hennes hem brukade barnen ibland, när det var kalas, få sirap på en brödbit, -hon tänkte då, å vad mycke sirap.

När de kom fram blev ju barnen glada för de kände ju henne. Nu kom även granngubbarna, svärfar ”torpar Danke” m. fl. Bland annat fäste dom en kran på den mystiska sirapskaggen. Hedda tänkte, det går väl inte att tappa sirap genom en kran. Nu efter ett tag blev det ett annat liv i stugan. Kebbe skulle för det första ge sin svärfar torpar Danke några smällar , för att han hade inte varit så snäll med hans hustru Greta under hennes ungdomstid, han fick tag i hans ena byxben och rev det ända opp så torpar Danke blev byxlös. Nu kom gubbarna i allmänt slagsmål den ene för och den andre emot. På den tiden slog dom inte varandra utan dom mest luggades. Hedda och barnen hade lagt sig för natten, men hon blev så rädd att hon steg upp och flydde till salen, i bara nattlinnet, som var kall som ute. Nu stod hon där och frös och hörde på oväsendet i köket. Efter ett tag fram på natten kom en yngre broder till Kebbe - Israel - fyllgubbarna åkte nu ut. Han undrade vart flickan Hedda hade tagit vägen, han fann henne i salen genomfrusen, det blev nu lungt i stugan.

Nästa sommar blev hon sytare på Risbränna. Risbränn Anna hade fått en liten som nu behövde en vårdare, här blev det ett lugnare liv.

Hon fortsatte som sytare i Krånge hos flera familjer. Hon hade under barndomstiden även sin mormor att sköta ibland, de byttes om , hennes kusin Hilma Näsström och Hedda att vara hos denna mormor som var så religiös att det var synd att läsa i en priskurant t.ex. Åhlen&Holm. Hon bodde på det Åkerska torpet där kvarnån rinner ut i ångermanälven.

För dessa tjänster som sytare fick hon inget betalt, endast mat.

Hon fick nu tjänst hos Edström i Gulsele, men när han sålde hemmanet flyttade hon till Hallins , som hade gästgiveri i Gulsele.

Hon tjänade även piga på Risbränna ett tag, hon minns ännu vredet till tröskverket. Erik på Risbränna som han kallades, hade ett tröskverk som drogs för hand av två stycken. Hon var nu endast 15 år samt liten och svag, hon blev nu satt att dra tröskverket tillsammans med en ännu yngre, Karl Edin, husbonden själv skulle ju mata verket.

Något år senare i tjänst hos en ingenjörsfamilj, som när dom om något år flyttade till Göteborg, följde med och var där några år.

Sedan då hon kom hem gifte hon sig med Anders Molin och blev bondhustru i Mo.

Hedda tillägger, att när hon var piga på Risbränna var även Rikard Sjödin dräng där. Nu på gamla dar hade dom möts, Rikard hade undrat om hon fick någon mat ur deras matsäck när de var på utslätter, han trodde att Erik och han hade åt upp alltsammans. Hon tyckte att Risbränn Anna var en trevlig människa, hon tyckte om att spela dragspel, så när hon var på gott humör tog hon sig en liten truditutt på sitt spel. Hedda påstår att hennes lyckligaste tid var när hon var bopiga i Slättbränna.

Så över till torpet Mo 4:8

Henrik Henriksson, en broder till Sampe, var ägare till torpet **Mo 4:8** som hade utstyckats från hemmanet av deras far en tid innan Sampe drumlade bort sin gård i Fjällsjö.

Henrik Henriksson "Lillhink" var född 1863, gift med Elisabet Kristina Selin "Lillhinkelisa" född 1875 och dotter till Nils Peter Selin och hans hustru Margareta Elisabet (Greta Lisa) Molin

Henrik och Lisa hade sex barn:

Eva Sofia	född	1898
Albin	"	1900
Signe Margareta	"	1902
Agnes Kristina	"	1904
Petrus	"	1907
Anna	"	1912

Petrus "Pelle" övertog torpet, gifte sig med Maja från Vallnäset.

Pelle och Maja fick fem barn:

Anna Lisa ,var gift och bosatt i Östersund
Gunnel , bor i Tarsele ihop med Tore Ingelsson
Tora, gift med Ragnar Henriksson från Vallen
Birgitt, gift med Gösta Selin
Britt, bor i södra Sverige tillsammans med Assar Molin.
Irene, bor i Rossön.

Tora och Ragnar är nu ägare till **Mo 4:8** men bor i Krånge, gården fungerar som fritidshus.

Från torpet har utstyckats en tomt och där byggdes en stuga där Elisabet (Lillhinkelisa) och hennes dotter Anna bodde. Huset ägs numera av Annas son Lennart.

Pelle Henriksson var en historie och byforskare av stora mått, hans historier och berättelser skulle fylla flera böcker. Pelle var även synsk liksom hans far Lillhinke. Föresten fortsatte Pelle det ligger mycket i släkten. Min far han hade mycket att göra med dom osynliga.

Han brukade låna hästen av Jonke Molin. En dag då hade han Jonkes häst till kvarn, när han for hem och kom till Sjörbäcksbacken ramlade bägge skaklarna av hästen, han visste vad det var så han satte dit selpinnarna och fortsatte hem.

Pelle berättar också om en kvinna som han har sett sväva över åkern på hans gård och han påstår att det skulle vara den kvinna som hade dränkt sitt barn och gömt det i kyrkväggen, den berättelsen har jag med i stycket om Mo nr. 7 Prästbordet.